

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΕΚΤΕΛΕΣΗ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Ο εκπαιδευτικός ως 'αρχιτέκτονας
της διδασκαλίας'

«Επιστήμονας» και «Δάσκαλος»

Ιωάννης Ε. Βρεττός

Ο σωκρατικός όρκος του εκπαιδευτικού από τον παιδαγωγό Hartmut von Hentig

- να σέβομαι την ιδιαιτερότητα κάθε παιδιού και να την υπερασπίζομαι απέναντι στον καθένα,
- να ενεργοποιώ στα έσχατα όρια τις δυνατότητές του,
- να μην καταρρακώνω τη βούλησή του, αλλά να το βοηθάω να υποτάσσει τη βούλησή του στη λογική,
- να το προετοιμάζω να αναλαμβάνει δράση μέσα στον κόσμο όπως είναι, χωρίς να τον αποδέχεται όπως είναι,
- να του δίνω ένα όραμα για έναν καλύτερο κόσμο και την πεποίθηση ότι το όραμα αυτό είναι υλοποιήσιμο,
- να του διδάσκω φιλαλήθεια και όχι την αλήθεια, γιατί αυτή 'βρίσκεται μόνον στον Θεό'.

Επιβεβαιώνω τις παραπάνω δεσμεύσεις μου με την ετοιμότητά μου να κρίνομαι σύμφωνα με τα κριτήρια που απορρέουν από αυτές.

κεντρική αποστολή
σχεδιασμός-εκτέλεση-αξιολόγηση

Συνεργασία με
συναδέλφους,
Διευθυντή,
Σχολικό Σύμβουλο

- ⊙ Συνεργασία με γονείς - σχολική ζωή
- ⊙ Συνεργασία με Ιδρύματα τοπικής αυτοδιοίκησης, συλλόγους και ενώσεις
- ⊙ Συμμετοχή σε επαγγελματικά-πολιτικο-εκπαιδευτικά ζητήματα

Παράγοντες διδασκαλίας και μάθησης

Ανθρωπολογικές-Ψυχολογικές
προϋποθέσεις

Κοινωνικο-πολιτιστικές
προϋποθέσεις

Σκοποί- στόχοι

Μεθοδολογική
Προσέγγιση

Περιεχόμενο
Διδασκαλίας

Μέσα
Διδασκαλίας

**ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
και
ΜΑΘΗΣΗ**

Αξιολόγηση-
Επανατροφοδότηση

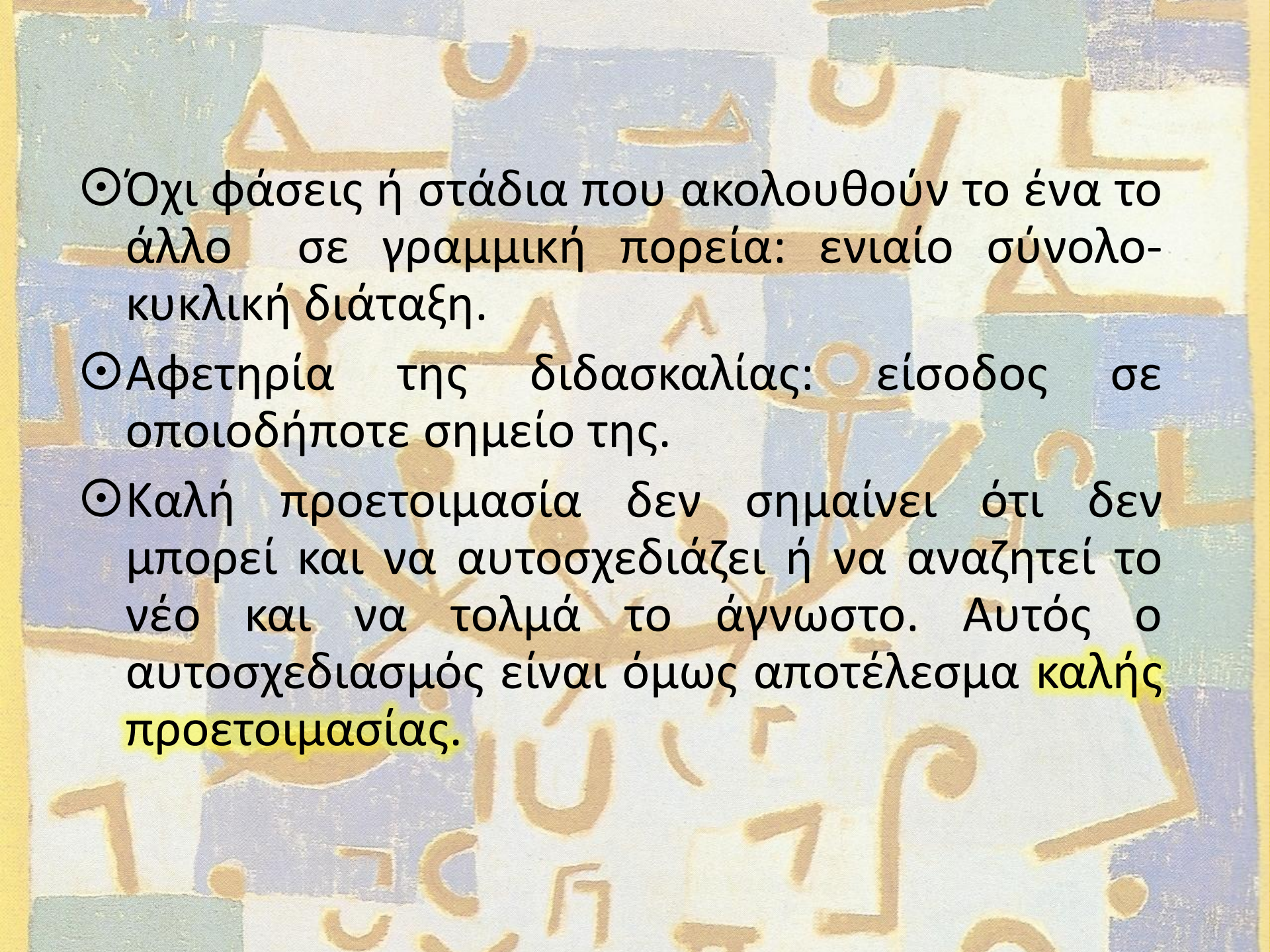
Ανθρωπολογικές-
Ψυχολογικές
επιπτώσεις

Εκπαιδευτικός

Κοινωνικο-
πολιτιστικές
επιπτώσεις

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- ⊙ Προβλέπονται οι **διδασκτικές ανάγκες**: συγκεντρώνει το απαραίτητο διδασκτικό υλικό και οργανώνει τις ενέργειές του.
- ⊙ Προδιαγράφεται το **σενάριο**, το οποίο θα ακολουθήσει.
- ⊙ Ενισχύεται η αυτοπεποίθησή του και περιορίζεται το άγχος.

The background is an abstract composition of various geometric shapes, including triangles, squares, and circles, rendered in shades of blue, green, and yellow. The shapes are layered and overlapping, creating a complex, textured effect. The overall color palette is warm and vibrant, with a mix of cool and warm tones.

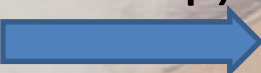
⊙ Όχι φάσεις ή στάδια που ακολουθούν το ένα το άλλο σε γραμμική πορεία: ενιαίο σύνολο-κυκλική διάταξη.

⊙ Αφετηρία της διδασκαλίας: είσοδος σε οποιοδήποτε σημείο της.

⊙ Καλή προετοιμασία δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί και να αυτοσχεδιάζει ή να αναζητεί το νέο και να τολμά το άγνωστο. Αυτός ο αυτοσχεδιασμός είναι όμως αποτέλεσμα καλής προετοιμασίας.

- ❖ Ο σχεδιασμός δεν είναι συνταγή καλής διδασκαλίας. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να παίρνει αποφάσεις σε συνήθως μη ελεγχόμενες συνθήκες. Μια διδασκαλία δεν μπορεί λοιπόν να σχεδιασθεί στις λεπτομέρειές της, μπορεί όμως να προετοιμασθεί με συνέπεια.
- ❖ Μόνον στα εξ αποστάσεως προγράμματα προβλέπονται και σχεδιάζονται όλα με λεπτομέρειες.
- ❖ Τα δείγματα διδασκαλίας και οι διδακτικές υποδείξεις εμπλουτίζουν το ρεπερτόριό του και αποτελούν μια βάση-αλλά δεν πρέπει να τον δεσμεύουν και να τον υποβιβάζουν σε εκτελεστή εντολών.

Μακροπρόθεσμος-μεσοπρόθεσμος και βραχυπρόθεσμος σχεδιασμός

- Ο εκπαιδευτικός προγραμματίζει τη διδασκαλία του συνολικά και μετά την προσαρμόζει στις ιδιαίτερες συνθήκες και στους συγκεκριμένους μαθητές της τάξης του.
- Ο μακροπρόθεσμος σχεδιασμός αρχίζει ήδη με την απόφαση να γίνω εκπαιδευτικός-από τη στιγμή που κάνω σκέψεις για τον ρόλο μου(έχει σχέση με ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής, προγράμματα κομμάτων κλπ) προσωπικό πρόγραμμα διδασκαλίας, το οποίο αποτελεί μείγμα στοιχείων του ΑΠ και προσωπικών διδακτικών και εκπαιδευτικο-πολιτικών επιλογών.

Μεσοπρόθεσμος σχεδιασμός

- Ετήσιος σχεδιασμός
- Εποχιακός σχεδιασμός
- Σχεδιασμός ευρύτερης θεματικής ενότητας
- Εβδομαδιαίος Σχεδιασμός (σχεδιασμός κεφαλαίου)

Βραχυπρόθεσμος σχεδιασμός

- Ημερήσιος σχεδιασμός (διδασκτικής ενότητας)

Προετοιμασία της διδασκαλίας

- ✓ Ο εκπαιδευτικός δεν εστιάζει τόσο στον μαθητή:
- ✓ Οργανωτικά μέτρα: εξασφάλιση διδακτικών μέσων(προβολέας, ταινία κλπ), αίθουσας, πρόσθετου διδακτικού υλικού (υποστηρικτικό περιεχόμενο, πηγές κλπ).
- ✓ Καλή κατοχή του περιεχομένου διδασκαλίας.
- ✓ Σωματική-ψυχική και νοητική προετοιμασία εκπαιδευτικού και μαθητών

Συμμετοχή του μαθητή στον σχεδιασμό της διδασκαλίας

- Ηλικία και ωριμότητα των μαθητών > όχι εκφυλισμός και γελοιοποίηση της προσπάθειας:
- Δύσκολο σε μονόωρα μαθήματα
- Δυνατό έως απαραίτητο σε σχέδια εργασίας.
- Απεριόριστες δυνατότητες συμμετοχής σε δραστηριότητες της σχολικής ζωής-άνοιγμα του σχολείου προς την κοινωνία (εορτές, εκδρομές και επισκέψεις κλπ).

Εταιρική διδασκαλία (team teaching)

- Από κοινού σχεδιασμός της διδασκαλίας από εκπαιδευτικούς παράλληλων τμημάτων μιας τάξης ενός σχολείου, τους εκπαιδευτικούς ενός σχολείου ή διαφόρων σχολείων.
- Από ριζοσπαστικούς παιδαγωγούς διατυπώνεται το αίτημα της συμμετοχής και των γονέων στον σχεδιασμό της διδασκαλίας με την προοπτική της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας. Μπορεί- ίσως- να εντάξει ο ο εκπαιδευτικός τους γονείς στον μακροπρόθεσμο και μόνον σχεδιασμό. Δεν θα εκχωρήσει στους γονείς ούτε μικρό μέρος της επαγγελματικής του ευθύνης (των επιλογών του).

Ερβαρτιανά (πέντε)στάδια

1. Προπαρασκευή (σημεία επαφής παλαιάς και νέας γνώσης)
2. Προσφορά (μεταδίδει το περιεχόμενο της νέας ενότητας)
3. Σύνδεση-σύγκριση (συστηματικότερη σύνδεση του νέου με το παλιό)
4. Σύλληψη (ελέγχει αν κατάλαβαν το μάθημα)
5. Εφαρμογή (ασκήσεις εμπέδωσης και ορθής εκτέλεσης)

Η τριμερής πορεία στην Ελλάδα

- Πρόσκτηση (με διάφορες δραστηριότητες βοηθάει τους μαθητές να αποκτήσουν καλή εικόνα του περιεχομένου διδασκαλίας).
- Επεξεργασία (βοηθάει τους μαθητές να εισέλθουν στην ουσία των νέων γνώσεων)
- Εμπέδωση (ασκήσεις και εφαρμογές).

Μια πρόταση:

1. Καλή εικόνα της τάξης που θα αναλάβω
2. Ποια θέματα πρέπει να θίξω και ποιες συγκρίσεις και ποιους συσχετισμούς πρέπει να κάνω;
3. Προϋποθέσεις μάθησης των μαθητών
4. «Πορεία» διδασκαλίας
5. Μια τελευταία ματιά-αξιολόγηση του σχεδιασμού

❶ Καλή εικόνα της τάξης που θα αναλάβω

Συγκέντρωση πληροφοριών για την υποδομή της τάξης: αριθμός των μαθητών, δυναμική της ομάδας και των υποομάδων, ποιότητα των σχέσεων των μαθητών μεταξύ τους και με τον εκπαιδευτικό, μαθητές που χρειάζονται 'προσοχή', το γενικότερο κλίμα της τάξης κλπ.

② Ποια θέματα πρέπει να θίξω και ποιες συγκρίσεις και ποιους συσχετισμούς πρέπει να κάνω;

- ✓ Το θέμα βοηθά τους μαθητές στην αντιμετώπιση προβλημάτων ή χειρισμό καταστάσεων: τους είναι χρήσιμο.
- ✓ Το θέμα συμβάλλει στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, στην καλλιέργεια στάσεων απέναντι στη ζωή- κατανόηση κοινωνικών προβλημάτων, καταπολέμηση προκαταλήψεων και στερεοτύπων
- ✓ Το θέμα βοηθά στην επεξεργασία και στη βίωση ηθικών αρχών και αξιών.
- ✓ Το θέμα προωθεί την αυτοέκφραση των μαθητών, την αυτοκατανόηση.

③ Προϋποθέσεις μάθησης των μαθητών: ένα δύσκολο εγχείρημα

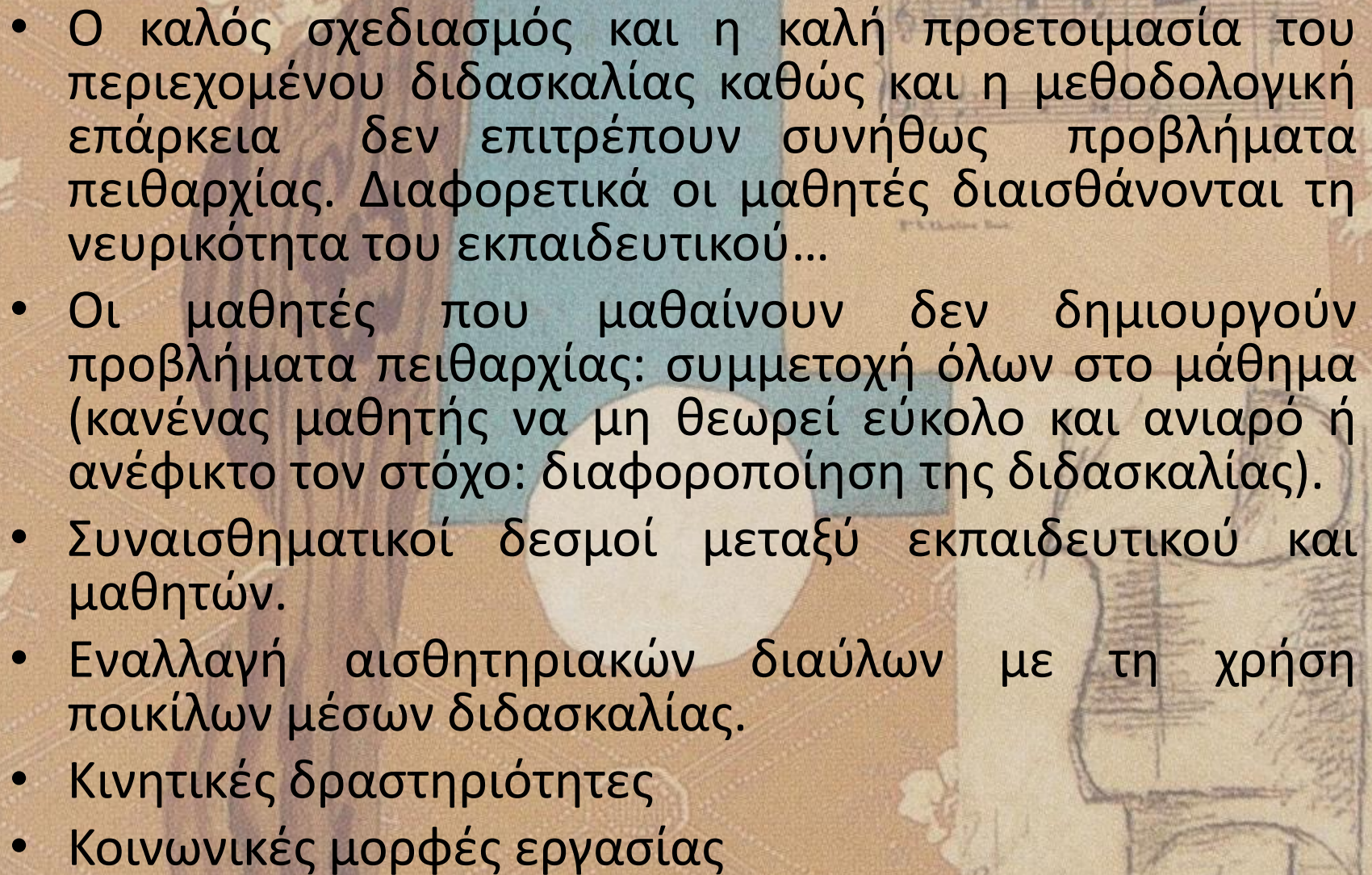
- Οικογενειακές, ατομικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, ομαδικές, γλωσσικές, γνωστικές, συναισθηματικές, ψυχοκινητικές κλπ.

Εσωτερική Διαφοροποίηση της Διδασκαλίας
(ανάλογα με τα ενδιαφέροντα-το επίπεδο
δυσκολίας-τον ρυθμό μάθησης)

④ Πορεία Διδασκαλίας

Προϋποθέσεις Αποτελέσματα
μάθησης

- Η πορεία είναι υπόθεση του εκπαιδευτικού: λογική ιεράρχηση αποφάσεων και ενεργειών-συνειδητοποίηση και δικαιολόγηση των επιλογών του.
- Συγκρούσεις και προβλήματα πειθαρχίας: κατά τον σχεδιασμό έχει την ψυχική ηρεμία να σχεδιάσει δραστηριότητες χωρίς τον εκνευρισμό της στιγμής.

-
- The background features a soft, watercolor-style illustration of a classroom. On the right, a teacher is depicted from the chest up, wearing a light-colored shirt and a dark tie, with hands raised as if speaking or gesturing. On the left, the back of a student's head and shoulders are visible, looking towards the teacher. The background is composed of warm, muted colors like beige, light blue, and soft brown, with faint floral patterns and a musical staff with notes visible in the upper right corner.
- Ο καλός σχεδιασμός και η καλή προετοιμασία του περιεχομένου διδασκαλίας καθώς και η μεθοδολογική επάρκεια δεν επιτρέπουν συνήθως προβλήματα πειθαρχίας. Διαφορετικά οι μαθητές διαισθάνονται τη νευρικότητα του εκπαιδευτικού...
 - Οι μαθητές που μαθαίνουν δεν δημιουργούν προβλήματα πειθαρχίας: συμμετοχή όλων στο μάθημα (κανένας μαθητής να μη θεωρεί εύκολο και ανιαρό ή ανέφικτο τον στόχο: διαφοροποίηση της διδασκαλίας).
 - Συναισθηματικοί δεσμοί μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών.
 - Εναλλαγή αισθητηριακών διαύλων με τη χρήση ποικίλων μέσων διδασκαλίας.
 - Κινητικές δραστηριότητες
 - Κοινωνικές μορφές εργασίας

5 Μια τελευταία ματιά-αξιολόγηση του σχεδιασμού

⊙ Να ελέγξω τον σχεδιασμό μου (μια μορφή εσωτερικής αξιολόγησης και επανατροφοδότησης): τι θα προσθέσω ή θα αφαιρέσω, πού νομίζω ότι θα έχω προβλήματα (φέρνω στο μυαλό μου όλη την πορεία που θα διατρέξω με τους μαθητές μου-τι θα αλλάξω κλπ).

έργα
καλά!

Piet Mondrian, Πόλη της Νέας Υόρκης, 1941